Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (druhého senátu)

23. října 2017 *

„Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Zneužití dominantního postavení – Selektivní systém oprav – Odmítnutí výrobců švýcarských hodinek dodávat náhradní díly nezávislým hodinářům provádějícím opravy – Primární trh a poprodejní trh – Vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže – Rozhodnutí, jímž se zamítá stížnost“

Ve věci T-712/14,

Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR), se sídlem v Bruselu (Belgie), původně zastoupená P. Mathijsenem a P. Dyrbergem, poté M. Sánchez Rydelskim a nakonec P. Benczekem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené F. Ronkes Agerbeekem, M. Farleym a C. Urraca Caviedesem, poté A. Dawesem, Ronkes Agerbeekem a J. Norris-Usher, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton SA, se sídlem v Paříži (Francie), zastoupenou C. Froitzheimem, advokátem, a R. Subiottoem, QC,

dále

Rolex, SA, se sídlem v Ženevě (Švýcarsko), zastoupenou M. Araujo Boydem, advokátem,

a

The Swatch Group SA, se sídlem v Neuchâtelu (Švýcarsko), původně zastoupenou A. Israelem a M. Jakobsem, poté A. Israelem a J. Langem, advokáty,

vedlejšími účastnicemi řízení,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 263 SFEU a směřující ke zrušení rozhodnutí Komise C(2014) 5462 ze dne 29. července 2014, jímž Komise zamítla stížnost podanou žalobkyní na údajná porušení článku 101 a 102 SFEU (věc AT.39097 – Opravy hodinek),

* Jednací jazyk: angličtina.

TRIBUNÁL (druhý senát),

ve složení M. Prek, předseda, E. Buttigieg a B. Berke (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: C. Heeren, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. února 2017,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu a napadené rozhodnutí

Správní řízení

1 Žalobkyně, Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (dále jen „CEAHR"), je neziskovým sdružením tvořeným devíti národními svazy z osmi členských států zastupujícími zájmy nezávislých hodinářů, kteří provádějí opravy.

2 Dne 20. července 2004 podala žalobkyně ke Komisi Evropských společenství stížnost proti společnostem The Swatch Group SA, Richemont International SA, LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton SA, Rolex, SA, Manufacture des montres Rolex SA, Société anonyme de la Manufacture d'horlogerie Audemars Piguet & Cie a Patek Philippe SA Manufacture d'Horlogerie (dále jen „výrobci švýcarských hodinek"), na existenci dohody nebo jednání ve vzájemné shodě mezi uvedenými výrobci a poukázala na zneužívání dominantního postavení v důsledku odmítnutí těchto výrobců pokračovat v dodávkách náhradních dílů nezávislým opravářům hodinek.

3 Dne 10. července 2008 přijala Komise rozhodnutí C (2008) 3600 (věc COMP/E-1/39.097 – Opravy hodinek), kterým stížnost CEAHR zamítla z důvodu nedostatku zájmu Evropské unie na pokračování šetření údajných protiprávních jednání.

4 Dne 15. prosince 2010 Tribunál rozhodnutí Komise, kterým se zamítá stížnost, zrušil. Měl za to, že Komise porušila povinnost zohlednit všechny relevantní právní a skutkové okolnosti a všechny tyto okolnosti, o nichž ji uvědomila žalobkyně, pozorně přezkoumat, dále že neodůvodnila dostatečně své zjištění, že se stížnost týká nanejvýše tržního segmentu, který má malý rozsah, a tudíž i nízký hospodářský význam, a že se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když dospěla k závěru, že trh se službami oprav a údržby hodinek nepředstavuje odlišný relevantní trh, ale trh, který musí být zkoumán společně s trhem luxusních nebo prestižních hodinek. Z toho důvodu měl Tribunál za to, že protiprávnosti, kterých se dopustila Komise, mohly mít vliv na její posouzení existence dostatečného zájmu Unie na pokračování v šetření stížnosti (rozsudek ze dne 15. prosince 2010, CEAHR v. Komise, T-427/08, EU:T:2010:517, body 33 až 43, 76 až 119 a 157 až 178).

5 V návaznosti na tento rozsudek zahájila Komise dne 1. srpna 2011 proti výrobcům švýcarských hodinek řízení na základě článku 7 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků [101 a 102 SFEU] (Úř. věst. L 123, 27.4.2004, s. 18, Zvl. vyd. 08/003, s. 81). Dne 29. července 2013 sdělila Komise žalobkyni na jednání o stavu spisu své předběžné stanovisko ke stížnosti. Na základě přezkumu se rozhodla v šetření nepokračovat.

6 Dopisem ze dne 3. září 2013 Komise formálně informovala žalobkyni, že hodlá stížnost zamítnout.

7 Dopisem ze dne 27. září 2013 žalobkyně zaslala Komisi své připomínky k zamítnutí stížnosti. Měla za to, že odmítnutí výrobců švýcarských hodinek dodávat náhradní díly je v rozporu s články 101 a 102 SFEU.

8 Komise poté, co ve dnech 16. září, 18. a 19. listopadu 2013 obdržela připomínky společností Richemont, Rolex a The Swatch Group, a poskytla žalobkyni vedle těchto připomínek nedůvěrné dokumenty, na kterých založila své posouzení, informovala žalobkyni na jednáních o stavu spisu konaných ve dnech 16. ledna a 5. března 2014, že připomínky žalobkyně neobsahují nové podstatné skutečnosti, které by mohly změnit původní stanovisko Komise.

9 Dne 29. července 2014 přijala Komise rozhodnutí C(2014) 5462 final ve věci AT.39097 – Opravy hodinek (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým zamítla stížnost žalobkyně z důvodu nepřiměřenosti prostředků, které by vyžadovalo podrobnější šetření, ve vztahu k nízké pravděpodobnosti prokázání jednání porušujícího články 101 a 102 SFEU.

Napadené rozhodnutí

10 Komise omezila své šetření na hodinky, které se z hospodářských a technických důvodů vyplatí opravovat a udržovat, tedy hodinky prodávané za více než 1 000 eur (dále jen „prestižní hodinky“).

11 Na úvod Komise připomněla konkurenční povahu trhu výroby prestižních hodinek.

12 Fungování služeb oprav a údržby je popsáno v bodech 65 až 73 odůvodnění napadeného rozhodnutí. V tomto ohledu Komise uvádí, že většina výrobců švýcarských hodinek zavedla selektivní systémy oprav umožňující nezávislým opravářům stát se schválenými opraváři s podmínkou, že budou dodržovat kritéria vázaná na jejich vzdělání, zkušenosti, vybavení a vhodnost jejich prostor. Tyto systémy byly postupně zaváděny některými výrobci na různá období, zatímco jiní výrobci nadále dodávali náhradní díly nezávislým opravářům. Vedle toho někteří výrobci švýcarských hodinek, kteří takové systémy zavedli, stále využívali služeb nezávislých opravářů pro starší hodinky. Schválení opraváři měli přístup k náhradním dílům a nářadí specificky odpovídajícím dané značce, jakož i k nezbytným technickým informacím. Schválení opraváři nemohli náhradní díly dále prodávat neschváleným opravářům a prvně uvedení byli často i prodejci příslušných hodinek a poskytovali poprodejní služby. Výrobci švýcarských hodinek rovněž zavedli interní sítě oprav. Nezbytná investice k získání postavení schváleného opraváře závisí na značce a poskytovaných službách oprav, které mohou být základní či komplexní, tedy vyžadující odmontování motorku, který pohybuje hodinovými ručičkami a podporuje doplňující funkce pohybu. U některých výrobců švýcarských hodinek je míra oprav schválenými opraváři značná. Navíc prestižní hodinky mají často složitější mechaniku pohybu vyžadující sofistikovanější know-how, než jak je tomu u mechaniky křemenných (quartzových) hodinek.

Vymezení trhu

13 Komise v bodech 85 až 91 odůvodnění napadeného rozhodnutí zkoumala trh prodeje prestižních hodinek (primární trh), trh s dodávkami služeb údržby a oprav těchto hodinek a trh s dodávkami náhradních dílů (sekundární trhy), jejichž zeměpisný rozsah zahrnuje Evropský hospodářský prostor (EHP). Komise měla za to, že primární trh a sekundární trhy jsou odlišnými a oddělenými trhy.

14 Pokud jde o služby oprav a údržby Komise konstatovala, že existuje slabá zastupitelnost v rámci služeb oprav mezi jednotlivými značkami, takže lze mít za to, že každá značka představuje odlišný trh.

15 Pokud jde o dodávky náhradních dílů, Komise konstatovala, že jejich zastupitelnost je slabá, neboť tyto díly obecně nejsou vzájemně zaměnitelné mezi jednotlivými značkami, a i pokud by tomu tak bylo, spotřebitel by upřednostňoval použití originálních dílů, aby se nesnížila hodnota hodinek. Stejně jako v případě oprav a údržby tedy existuje řada odlišných trhů vázaných na jednotlivé značky.

Posouzení podle článku 102 SFEU

16 Komise měla za to, že nelze vyloučit, že výrobci švýcarských hodinek zaujímají na trzích oprav a dodávek náhradních dílů dominantní postavení, jelikož vstup na tyto trhy vyžaduje díky jejich vlastnostem značnou investici.

17 Nicméně Komise rozhodla, že jelikož výrobci švýcarských hodinek zavedli selektivní systém oprav umožňující nezávislým opravářům stát se schválenými opraváři pod podmínkou, že splní objektivní kritéria, nelze mít na rozdíl od precedentů uplatňovaných žalobkyní za to, že si tito výrobci pro sebe vyhradili sekundární trhy, které by tak znepřístupňovali nezávislým opravářům. Upřesnila dále, že takový systém nevylučuje účinnou hospodářskou soutěž, protože taková soutěž přetrvává mezi schválenými opraváři a to tím spíše, když posledně uvedení mohou opravovat hodinky různých značek.

18 Podle Komise tedy odmítnutí pokračovat v dodávkách náhradních dílů není dostatečné k prokázání zneužití dominantního postavení, jelikož nejsou dány zvláštní okolnosti a byl zaveden selektivní systém oprav založený na kvalitativních kritériích. Toto odmítnutí může být ostatně vysvětleno objektivními důvody a dosahováním nárůstu produktivity, zvláště pak ochranou image značky a kvality výrobků, ochranou proti padělání a zvýšením technické komplexnosti mechanických hodinek, která vyžaduje kvalitní opravu. S ohledem na tyto úvahy Komise rozhodla, že pravděpodobnost prokázání zneužití dominantního postavení je v této věci nízká.

Posouzení podle článku 101 SFEU

19 Pokud jde o existenci dohody nebo jednání ve vzájemné shodě směřujících k omezení hospodářské soutěže, Komise konstatovala v návaznosti na své šetření, že selektivní systémy oprav nebyly zavedeny na stejnou dobu všemi výrobci švýcarských hodinek. Někteří z nich ostatně nadále pokračují v dodávání náhradních dílů nezávislým opravářům. Podle Komise tedy není možné dospět k závěru, že dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě existuje. Dále měla za to, že ostatně existence odlišných trhů s náhradními díly pro každou značku činí neúčelným zavedení jednání ve vzájemné shodě směřující k přerušení dodávek těchto dílů nezávislým opravářům.

20 Pokud jde o slučitelnost selektivních systémů oprav s nařízením Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 [SFEU] na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 2010, L 102, s. 1), Komise uvedla, že její šetření neumožnilo prokázat, že by schválení opraváři nemohli určovat ceny za opravy, jelikož smlouvy stanovovaly pouze orientační nebo maximální ceny. Upřesnila rovněž, že rozbor uvedených smluv ani neumožnil shledat tvrdé omezení ve smyslu uvedeného nařízení. Každopádně jelikož mají výrobci obecně tržní podíl přesahující 30 % na sekundárních trzích jejich značky, měla Komise za to, že se na ně uvedené nařízení nevztahuje.

21 Komise dále ověřila, zda selektivní systémy oprav splňovaly kritéria stanovená judikaturou k vynětí z působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU. Zaprvé měla za to, že povaha výrobku činila selektivní systém oprav nezbytným k ochraně kvality hodinek, k zajištění jejich optimálního užívání, k ochraně před padělám a k ochraně image značky a vnímání exkluzivity a prestiže těchto luxusních výrobků spotřebiteli. Zadruhé měla Komise za to, že její šetření neodhalilo, že by výběr schválených opravářů nebyl učiněn na základě objektivních kritérií uplatňovaných jednotně a nediskriminačně. Zatřetí měla za to, že kritéria spojená se vzděláním a zkušenostmi opravářů, s pracovními nástroji, zařízením a zásobami náhradních dílů, kterými disponují, jež slouží k posouzení jejich způsobilosti provádět

opravy v přiměřené lhůtě, představují, byť se v případě jednotlivých výrobců liší, kvalitativní kritéria a nejdou nad rámec toho, co je k zajištění účelu systému nezbytné. Kromě toho na základě svého šetření zjistila, že schváleným opravářům nebylo smluvně bráněno opravovat hodinky jiných značek a že značné investice, které mají být učiněny, nemohou být považovány za umělé překážky vstupu na trh a nejsou nepřiměřené, jelikož jsou odůvodněny cílem kvality a není neobvyklé, že opraváři pracují pro vícero značek.

22 V důsledku toho Komise rozhodla, že je málo pravděpodobné, že by uvedené systémy podléhaly článku 101 SFEU.

23 Pokud jde o zákaz, aby schválení opraváři dodávali náhradní díly nezávislým opravářům, Komise připomněla, že jde o prvek vlastní selektivním systémům, který rovněž nespadá do působnosti článku 101 SFEU a není na rozdíl od úpravy odvětví motorových vozidel považován nařízením č. 330/2010 za tvrdé omezení. Analogie učiněná žalobkyní ve vztahu k uvedenému odvětví tedy není relevantní. Ani uvedený zákaz dalšího prodeje tedy podle Komise nemůže představovat porušení článku 101 SFEU.

24 V důsledku toho Komise rozhodla, že i v případě přidělení dodatečných prostředků na šetření stížnosti by šance prokázat porušení pravidel hospodářské soutěže byla velmi malá, takže by takové přidělení bylo nepřiměřené.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

25 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 7. října 2014 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

26 Podáními došlými kanceláři Tribunálu ve dnech 23 a 30. ledna a 23. února 2015 požádaly účastnice řízení, The Swatch Group, LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton a Rolex o vstup do tohoto řízení na podporu návrhových žádání Komise. Usnesením ze dne 21. dubna 2015 předseda devátého senátu Tribunálu tato vedlejší účastenství povolil.

27 Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 31. března 2015 požádala Cousins Material House Ltd o vstup do tohoto řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání žalobkyně. Usnesením ze dne 11. listopadu 2015 předseda devátého senátu Tribunálu tuto žádost společnosti Cousins Material House Ltd zamítl.

28 Vedlejší účastnice předložily spisy ve stanovené lhůtě.

29 Rozhodnutím předsedy Tribunálu byla projednávaná věc přidělena novému soudci zpravodaji zasedajícímu ve druhém senátu.

30 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

31 Komise, podporovaná vedlejšími účastnicemi řízení, navrhuje, aby Tribunál:

– žalobu zamítl;

– uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

32 Na podporu žaloby uplatňuje žalobkyně v zásadě šest žalobních důvodů. První žalobní důvod vychází z pochybení v určení tržní síly výrobců švýcarských hodinek. Druhý žalobní důvod vychází z pochybení v posouzení existence zneužití dominantního postavení v důsledku odmítnutí výrobců švýcarských hodinek dodávat náhradní díly nezávislým opravářům. Třetí žalobní důvod vychází z pochybení v posouzení objektivně odůvodněné povahy selektivního systému oprav a odmítnutí dodávat náhradní díly. Čtvrtý žalobní důvod vychází z pochybení v posouzení existence kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě. Pátý žalobní důvod vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění. Šestý žalobní důvod vychází z porušení zásady řádné správy.

33 Podle ustálené judikatury nepřiznává čl. 7 odst. 2 nařízení č. 773/2004 stěžovateli právo od Komise vyžadovat, aby přijala konečné rozhodnutí, pokud jde o skutečnost, zda došlo či nedošlo k tvrzenému protiprávnímu jednání, a neukládá Komisi, aby v každém případě pokračovala v řízení až do fáze konečného rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 2013, EFIM v. Komise, C-56/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:575, bod 57; ze dne 18. září 1992, Automec v. Komise, T-24/90, EU:T:1992:97, bod 75, a ze dne 30. května 2013, Omnis Group v. Komise, T-74/11, nezveřejněný, EU:T:2013:283, bod 42).

34 Úkolem Komise, které je v čl. 105 odst. 1 SFEU svěřen úkol dohledu nad uplatňováním zásad stanovených články 101 a 102 SFEU, je totiž definovat a provádět koncepci unijní politiky v oblasti hospodářské soutěže. Aby mohla tento úkol účinně plnit, může stížnostem, které jí byly předloženy, určit různé stupně priority, a pro tyto účely disponuje širokou posuzovací pravomocí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. března 1999, Ufex a další v. Komise, C-119/97 P, EU:C:1999:116, body 88 a 89; ze dne 17. května 2001, IECC v. Komise, C-449/98 P, EU:C:2001:275, bod 36, a ze dne 30. května 2013, Omnis Group v. Komise, T-74/11, nezveřejněný, EU:T:2013:283, bod 43).

35 Jestliže Komise při výkonu uvedené široké posuzovací pravomoci rozhodne určit stížnostem, které jí byly předloženy, různé stupně priority, může nejen stanovit pořadí, v jakém budou stížnosti přezkoumány, ale rovněž zamítnout stížnost pro nedostatek zájmu Unie na pokračování v přezkumu věci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 2010, CEAHR v. Komise, T-427/08, EU:T:2010:51, bod 27 a citovaná judikatura).

36 Za účelem posouzení zájmu Unie na pokračování v přezkumu věci musí Komise vzít v úvahu okolnosti projednávaného případu a zejména právní a skutkové okolnosti uvedené ve stížnosti, která jí byla předložena. Přísluší jí zejména, aby poté, co s veškerou potřebnou pozorností posoudí právní a skutkové okolnosti předložené stěžovatelem, porovnala význam údajného protiprávního jednání pro fungování společného trhu, pravděpodobnost možnosti prokázat jeho existenci a rozsah nezbytných vyšetřovacích opatření, s cílem splnit za co nejlepších podmínek svůj úkol dohledu nad dodržováním článků 101 a 102 SFEU (rozsudky ze dne 18. září 1992, Automec v. Komise, T-24/90, EU:T:1992:97, bod 86, a ze dne 15. prosince 2010, CEAHR v. Komise, T-427/08, EU:T:2010:51, bod 158).

37 V tomto ohledu přezkum, který provádí unijní soud vůči výkonu široké posuzovací pravomoci, jež je Komisi přiznána v rámci vyřizování stížností, nemůže vést uvedený soud k tomu, aby nahradil posouzení unijního zájmu provedené Komisí svým posouzením (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 2010, CEAHR v. Komise, T-427/08, EU:T:2010:51, bod 65, a ze dne 11. července 2013, BVGD v. Komise, T-104/07 a T-339/08, nezveřejněný, EU:T:2013:366, bod 219).

38 Dále vzhledem k tomu, že posouzení unijního zájmu, jenž vyvolává stížnost, závisí na okolnostech konkrétního případu, nelze omezit počet kritérií posouzení, z nichž může Komise vycházet, ani jí naopak nelze uložit povinnost použít jen některá kritéria. Komise tedy při posouzení unijního zájmu může upřednostnit použití jen jednoho kritéria (rozsudky ze dne 17. května 2001, IECC v. Komise, C-450/98 P, EU:C:2001:276, bod 58, a ze dne 16. října 2013, Vivendi v. Komise, T-432/10, nezveřejněný, EU:T:2013:538, bod 25).

39 Navíc je pro řízení o stížnostech typické, že důkazní břemeno k prokázání tvrzeného protiprávního jednání nese stěžovatel. Stejně tak v rámci žaloby na neplatnost rozhodnutí Komise, jímž se zamítá stížnost, přísluší žalobkyni předložit unijním soudům argumenty a důkazy s cílem prokázat protiprávnost uvedeného rozhodnutí (rozsudek ze dne 19. září 2013, EFIM v. Komise, C-56/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:575, body 72 a 73).

40 Z této judikatury vyplývá, že Tribunálu nepřísluší označovat za vadné prvky rozhodnutí, které nebyly žalobkyní zpochybněny, ani vyhovět argumentům žalobkyně, které nejsou podloženy důkazy.

41 Široká posuzovací pravomoc Komise však není neomezená. Komise je totiž povinna pozorně přezkoumat veškeré skutkové a právní okolnosti, se kterými ji stěžovatelé seznámili (rozsudky ze dne 4. března 1999, Ufex a další v. Komise, 119/97, EU:C:1999:116, bod 86, a ze dne 30. května 2013, Omnis Group v. Komise, T-74/11, nezveřejněný, EU:T:2013:283, bod 46). Omezení přezkumu vykonávaného unijním soudem neznamená, že nebude ověřovat věcnou správnost předkládaných důkazních materiálů, jejich věrohodnost a soudržnost, a otázku, zda tyto důkazy představují veškeré relevantní údaje, jež musí být vzaty v úvahu, a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny (rozsudky ze dne 17. září 2007, Microsoft v. Komise, T-201/04, EU:T:2007:289, bod 89, a ze dne 11. července 2013, BVGD v. Komise, T-104/07 a T-339/08, nezveřejněný, EU:T:2013:366, bod 220).

42 Uplatněné žalobní důvody je třeba zkoumat z těchto hledisek.

43 Zaprvé je třeba přezkoumat třetí žalobní důvod týkající se zjevného pochybení v posouzení objektivně odůvodněné povahy selektivních systémů oprav a odmítnutí dodávek náhradních dílů, zadruhé druhý žalobní důvod týkající se zjevného pochybení v posouzení existence zneužití dominantního postavení v důsledku odmítnutí výrobců švýcarských hodinek dodávat náhradní díly nezávislým opravářům, zatřetí první žalobní důvod týkající se zjevného pochybení v určení tržní síly výrobců švýcarských hodinek, začtvrté čtvrtý žalobní důvod týkající se zjevného pochybení v posouzení existence kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, zapáté pátý žalobní důvod týkající se porušení povinnosti uvést odůvodnění a zašesté šestý žalobní důvod týkající se porušení zásady řádné správy.

K třetímu žalobnímu důvodu týkajícímu se zjevného pochybení v posouzení objektivně odůvodněné, nediskriminační a přiměřené povahy selektivních systémů oprav a odmítnutí dodávek náhradních dílů

44 Třetí žalobní důvod uplatněný žalobkyní se dělí na dvě části. V první části žalobkyně vytýká Komisi, že nesprávně vyložila judikaturu, když měla za to, že systém selektivní distribuce a obdobně selektivní systém oprav nespadají do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU, jsou-li objektivně odůvodněné, nediskriminační a přiměřené, kdežto podle žalobkyně je vedle toho ještě nezbytné, aby takové systémy nevylučovaly veškerou hospodářskou soutěž. V druhé části žalobkyně tvrdí, že Komise zjevně pochybila v posouzení, když měla za to, že jsou dotčené selektivní systémy oprav objektivně odůvodněné, nediskriminační a přiměřené.

45 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

K první části třetího žalobního důvodu týkající se podmínek slučitelnosti selektivního systému s čl. 101 odst. 1 SFEU

46 Žalobkyně zpochybňuje výklad provedený Komisí, podle kterého jsou dotčené systémy oprav slučitelné s judikaturou týkající se článku 101 SFEU, jelikož jsou objektivně odůvodněné, nediskriminační a přiměřené. Naopak takové systémy jsou podle žalobkyně s uvedeným článkem slučitelné, pouze pokud vedle splnění uvedených podmínek není jejich důsledkem vyloučení veškeré hospodářské soutěže, tedy pokud jsou omezení, která přináší, vyvážena jinými parametry soutěže mezi výrobky

stejné značky nebo účinnou hospodářskou soutěží mezi různými značkami, což není případ projednávané věci. Dodává, že otázka slučitelnosti systémů selektivní distribuce není relevantní k posouzení slučitelnosti selektivních systémů oprav, neboť trh s primárními výrobky se liší od trhu se službami oprav a údržby.

47 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

48 V bodě 154 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise upřesnila, že systém kvalitativní selektivní distribuce se obecně nepovažuje za systém podléhající čl. 101 odst. 1 SFEU, neboť nevyvolává škodlivé účinky na hospodářskou soutěž, za podmínky, že je objektivně odůvodněný, nediskriminační a přiměřený. Komise následně použila tyto podmínky na dotčené selektivní systémy oprav.

49 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že existence diferencovaných distribučních kanálů, které jsou přizpůsobeny specifickým vlastnostem jednotlivých výrobců a potřebám různých skupin spotřebitelů, je odůvodněná v odvětví zboží dlouhodobé spotřeby, vysoké kvality a technické náročnosti, v němž relativně omezený počet velkých a středních výrobců nabízí různorodý sortiment snadno navzájem zaměnitelných přístrojů, a takové výrobky tudíž mohou vyžadovat prodejní a poprodejní služby, které jsou specificky přizpůsobeny jejich charakteristikám a spojeny s jejich distribucí (rozsudek ze dne 22. října 1986, Metro v. Komise, 75/84, EU:C:1986:399, bod 54).

50 Z odkazu na specificky přizpůsobenou poprodejní službu vyplývá, že podmínky umožňující určit slučitelnost systému selektivní distribuce s článkem 101 SFEU mohou být rovněž použity k posouzení, zda selektivní systém oprav, který spadá do rámce poprodejní služby, vyvolává škodlivé účinky na hospodářskou soutěž. Kritéria týkající se systémů selektivní distribuce tedy mohou být uplatňována obdobně k posouzení dotčených selektivních systémů oprav.

51 Co se týče argumentu žalobkyně, podle kterého uznání, že selektivní systém je objektivně odůvodněný, nediskriminační a přiměřený, závisí rovněž na hospodářské soutěži mezi výrobky a službami různých značek, která je způsobilá vyvažovat omezení hospodářské soutěže mezi výrobky téže značky vyplývající ze selektivního systému, tento argument vyplývá z nesprávného výkladu judikatury.

52 Pokud jde o dohody, které tvoří systém selektivní distribuce, Soudní dvůr již uvedl, že takové dohody nutně ovlivňují hospodářskou soutěž na vnitřním trhu (rozsudek ze dne 25. října 1983, AEG-Telefunken v. Komise, 107/82, EU:C:1983:293, bod 33, a ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, bod 39). Soudní dvůr však uznal, že existují legitimní požadavky, jako je udržování specializované obchodní sítě, která umožňuje poskytovat specifické služby k vysoce kvalitním a technicky náročným výrobkům, které odůvodňují omezení cenové hospodářské soutěže ve prospěch hospodářské soutěže týkající se jiných než cenových faktorů. Systémy selektivní distribuce tedy proto, že směřují k dosažení legitimního výsledku, který může zlepšit hospodářskou soutěž založenou nejen na cenách, představují prvek hospodářské soutěže, který je v souladu s čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudky ze dne 25. října 1983, AEG-Telefunken v. Komise, 107/82, EU:C:1983:293, bod 33, a ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, bod 40).

53 Na zřízení takové sítě se nevztahuje zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, pokud jsou další prodejci vybíráni na základě objektivních kritérií kvalitativní povahy, která jsou pro všechny potenciální další prodejce stanovena jednotně a nejsou používána diskriminačním způsobem, pokud vlastnosti dotčeného výrobku takovou distribuční síť vyžadují k zajištění jeho kvality a jeho správného užívání a konečně pokud stanovená kritéria nepřekračují meze toho, co je nezbytné (rozsudky ze dne 25. října 1977, Metro SB-Großmärkte v. Komise, 26/76, EU:C:1977:167, bod 20; ze dne 11. prosince 1980, L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, body 15 a 16, ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, bod 41).

54 Naproti tomu z judikatury nevyplývá, že by bylo nezbytné ověřit, že důsledkem těchto distribučních sítí není vyloučit veškerou hospodářskou soutěž. Splnění výše připomenutých podmínek totiž postačuje k závěru, že selektivní systém je prvkem hospodářské soutěže slučitelným s čl. 101 odst. 1 SFEU.

55 Komise se tedy nedopustila pochybení, když měla za to, že je systém selektivní distribuce a obdobně selektivní systém oprav slučitelný s čl. 101 odst. 1 SFEU, je-li objektivně odůvodněný, nediskriminační a přiměřený.

K druhé části třetího žalobního důvodu týkající se zjevného pochybení v posouzení objektivně odůvodněné, nediskriminační a přiměřené povahy selektivních systémů oprav

56 Žalobkyně má za to, že dotčené selektivní systémy oprav jsou objektivně neodůvodněné, diskriminační a nepřiměřené.

57 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

– *K první výtce týkající se objektivně odůvodněné povahy selektivních systémů oprav*

58 Žalobkyně kritizuje důvody, pro které Komise měla za to, že dotčené selektivní systémy oprav jsou objektivně odůvodněné. Tvrdí, že hodinky nevykazují zvláštní komplexnost, která by odůvodňovala zavedení těchto systémů, že ochrana image prestiže nemůže být legitimním cílem za účelem omezení hospodářské soutěže a že uvedené systémy nejsou s to umožnit zlepšení ochrany proti padělání. Podle žalobkyně skutečnost, že se napadené rozhodnutí řádně nevypořádalo se stížností, vyplývá rovněž z odpovědi na její argumenty týkající se analogie s odvětvím motorových vozidel, ve kterém výrobci nemohou bránit přístupu nezávislých opravářů k náhradním dílům.

59 Komise navrhuje tuto výtku zamítnout.

60 V tomto ohledu měla Komise v bodě 133 odůvodnění napadeného rozhodnutí za to, že tyto systémy jsou pravděpodobně odůvodněny cíli uvedenými výrobci švýcarských hodinek, tedy nezbytností zohlednit vývoj komplexnosti modelů prestižních hodinek, ochranu image značky, zachování vysoce kvalitních a jednotných služeb oprav a ochranu proti padělání.

61 Zaprvé, pokud žalobkyně tvrdí, že mechanika hodinek není komplexní, nepřináší na podporu tohoto tvrzení žádný konkrétní důkaz, který by mohl zpochybnit konstatování, které v tomto ohledu učinila Komise. Pokud jde o výtku, že Komise nevyužila služeb znalce k ověření této komplexnosti, postačí připomenout, že jelikož Komise nemá povinnost rozhodnout o existenci či neexistenci protiprávního jednání, nemůže být nucena vést vyšetřování, jelikož toto vyšetřování nemůže mít jiný předmět než vyhledávání důkazů o existenci či neexistenci protiprávního jednání, kterou Komise není povinna zjišťovat (rozsudky ze dne 18. září 1992, Automec v. Komise, T-24/90, EU:T:1992:97, bod 76, a ze dne 16. října 2013, Vivendi v. Komise, T-432/10, nezveřejněný, EU:T:2013:538, bod 68). Nelze jí tedy vytýkat nevyužití služeb znalce.

62 Zadruhé co se týče zpochybnění existence reálného rizika padělání a nezbytnosti selektivního systému oprav za účelem zlepšení ochrany před tímto rizikem, konstatování Komise nemohou zpochybnit ani nepodložená tvrzení žalobkyně. Stejně je tomu v případě tvrzení žalobkyně o oddanosti nezávislých opravářů a jejich postupu proti padělání.

63 Ze spisu totiž vyplývá, že výrobci švýcarských hodinek potvrzují existenci rizika padělání prestižních hodinek a jejich náhradních dílů a že ochrana před padělaním je jedním z cílů sledovaných zavedením selektivních systémů oprav. Žalobkyně přitom nepřináší žádný důkaz, který by mohl prokázat, že riziko padělání neexistuje a že kontrola dodávek náhradních dílů není s to padělání těchto dílů omezit.

64 Nepodložená tvrzení žalobkyně tedy neprokazují, že Komise nedodržela meze prostoru pro uvážení, když měla za to, že zavedení selektivních systémů oprav a odmítnutí dodávek náhradních dílů může být odůvodněno cílem spočívajícím v boji proti padělání.

65 Zatřetí, pokud jde o odůvodnění selektivních systémů oprav cílem spočívajícím v zachování značkového image prestižních hodinek, je třeba zdůraznit, v souladu s tvrzením žalobkyně, že Soudní dvůr již rozhodl, že cíl spočívající v zachování image prestiže nemůže představovat legitimní cíl pro omezení hospodářské soutěže, a nemůže být tudíž důvodem k tomu, aby se na smluvní klauzuli, která takový cíl sleduje, nevztahoval čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, bod 46).

66 Z uvedeného rozsudku nicméně také vyplývá, že ačkoliv ochrana image značky nemůže odůvodnit omezení hospodářské soutěže způsobené zavedením selektivního systému oprav, může takové omezení odůvodnit cíl spočívající v ochraně kvality výrobků a jejich řádného užívání, sám o sobě. Soudní dvůr totiž uznal, že udržování specializovaného obchodního sytému, který umožňuje poskytovat specifické služby ve vztahu k vysoce kvalitním a technicky náročným výrobkům, je legitimním požadavkem, a sleduje-li uvedený systém takový cíl, nevztahuje se na zřízení sítě selektivní distribuce zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, jestliže jsou další prodejci vybíráni na základě objektivních kritérií kvalitativní povahy, která jsou pro všechny potenciální další prodejce stanovena jednotně a nejsou používána diskriminačním způsobem, pokud vlastnosti dotčeného výrobku takovou distribuční síť vyžadují k ochraně jeho kvality a zajištění jeho správného užívání a konečně pokud stanovená kritéria nepřekračují meze toho, co je nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, body 40 a 41).

67 Jelikož ochrana image značky není jediným cílem zohledněným Komisí jako cíl způsobilý odůvodnit zavedení selektivních systémů oprav a jelikož cíl ochrany kvality a řádného užívání hodinek postačuje k odůvodnění tohoto zavedení, nedopustila se Komise zjevně nesprávného posouzení, když rozhodla, že dotčené odmítnutí dodávek je pravděpodobně odůvodněné, je-li výběr opravářů prováděn dle objektivních kvalitativních kritérií, která jsou používána nediskriminačně a nejdou nad rámec toho, co je nezbytné.

68 Začtvrté, co se týče kritiky žalobkyně, že Komise neměla za to, že srovnání s pravidly v odvětví motorových vozidel nutně vede k závěru, že selektivní systémy oprav zavedené výrobci švýcarských hodinek nejsou objektivně odůvodněné, nelze Komisi vytýkat, že tato pravidla na odvětví prestižních hodinek neuplatnila. Pravidla platná v odvětví motorových vozidel se totiž na hodinky nevztahují. Jak navíc vyplývá z bodu 175 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise uvedla několik skutečností umožňujících odlišit odvětví prestižních hodinek od odvětví motorových vozidel.

69 Komise zvláště uvedla, že odvětví vozidel podléhá zvláštním odvětvovým právním předpisům, že náhradní díly v tomto odvětví mohou být prodávány přímo konečným spotřebitelům, že poprodejní služby k prestižním hodinkám představují méně ziskový trh, který nepředstavuje vysokou míru celkových výdajů spotřebitele, a že v odvětví hodinek je méně důležité zavádět servisní centra v blízkosti spotřebitelů než v automobilovém odvětví, jelikož prestižní hodinky mohou být k opravám snadněji zasílány. Nelze tedy Komisi vytýkat, že by se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že odvětví prestižních hodinek může být předmětem jiného zacházení, než jaké upravují právní předpisy platné v odvětví motorových vozidel.

70 Komise se tedy nedopustila zjevného pochybení, když rozhodla, že dotčené selektivní systémy oprav jsou pravděpodobně odůvodněny nezbytností zohlednit vývoj komplexnosti modelů prestižních hodinek, udržením vysoce kvalitních a jednotných služeb oprav a ochranou proti padělání.

– *Ke druhé výtce týkající se nediskriminační povahy selektivních systémů oprav*

71 Co se týče diskriminační povahy selektivních systémů oprav, žalobkyně tvrdí, že přístup k těmto systémům vyžaduje značnou investici, že požadavky na odbornost a zařízení jsou příliš vysoké z důvodu, že nejkomplexnější opravy jsou prováděny jen výjimečně, a že opraváři musí splňovat investiční podmínky specificky pro každou značku.

72 Komise navrhuje tuto výtku zamítnout.

73 V tomto ohledu postačí konstatovat, že jelikož jsou všechny tyto skutečnosti objektivními kritérii, která se vážou na cíl sledovaný selektivními systémy oprav, nepřekročila Komise posuzovací pravomoc, když rozhodla, že tyto skutečnosti nemohou zpochybnit nediskriminační povahu těchto systémů. Žalobkyně ostatně nezpochybňuje objektivní povahu výběrových kritérií systémů oprav.

74 Skutečnosti uvedené žalobkyní tedy nemohou prokázat, že by Komise měla zjevně nesprávně za to, že selektivní systémy oprav nejsou diskriminační.

– *K třetí výtce týkající se přiměřené povahy selektivních systémů oprav*

75 Co se týče přiměřené povahy selektivních systémů oprav, žalobkyně se opírá o nekomplexní povahu starších nebo jednoduchých hodinek k prokázání nepřiměřené povahy dotčených systémů oprav.

76 Komise navrhuje tuto výtku zamítnout.

77 Žalobkyně nevysvětluje, proč by podřízení oprav starších nebo jednodušších hodinek stejným požadavkům, jako v případě novějších hodinek, mělo jít nad rámec toho, co je k dosažení sledovaných cílů nezbytné. Ze spisu navíc vyplývá, že selektivní systémy oprav stanoví úrovně požadavků a investic, které se různí v závislosti na modelu hodinek a typu oprav, takže se zohledňují rozdíly mezi modely a úrovněmi nabízených služeb.

78 Žalobkyně každopádně uznala ve správním řízení, že národní svazy nezávislých opravářů vyžadují od svých členů, aby uskutečňovali investice do vzdělání, zařízení a zásob náhradních dílů v podobné míře, jako v případě investic vyžadovaných výrobci švýcarských hodinek, což potvrzuje přiměřenost investic, které mají být uskutečněny členy selektivních systémů oprav.

79 Komise dále správně konstatovala, že dotčené investice byly společné pro několik značek, což zvyšuje jejich ziskovost. Navíc tvrzení žalobkyně ve správním řízení, že počet schválených opravářů je nutně vysoký a narůstá, potvrzuje, že uvedené systémy nevyžadují příliš vysoké investice, neboť jsou dostupné.

80 Konečně, argument žalobkyně, že jsou dotčené selektivní systémy oprav typické pro zneužívající jednání uvedená v článku 102 SFEU, nemůže zpochybnit jejich objektivně odůvodněnou povahu, pokud jsou dodržena výše zkoumaná kritéria. Nelze tedy na základě toho dospět k zjevně nesprávnému posouzení Komise.

81 Komise se tedy nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že není vyloučeno, že selektivní systémy oprav zavedené výrobci švýcarských hodinek mohou být odůvodněny cílem ochrany kvality výrobků, jelikož tyto systémy vychází z kvalitativních výběrových kritérií používaných nediskriminačně a jsou přiměřené.

82 Třetí žalobní důvod je tudíž neopodstatněný.

K druhému žalobnímu důvodu týkajícímu se zjevného pochybení v posouzení existence zneužití dominantního postavení v důsledku odmítnutí dodávat náhradní díly

83 Druhý žalobní důvod uplatněný žalobkyní se dělí na tři části. Nejprve se Komise údajně dopustila nesprávného posouzení, když měla za to, že odmítnutí dodávek podnikem v dominantním postavení může představovat zneužití jen za určitých okolností. Komise dále nesprávně dovodila přípustnost dotčených selektivních systémů oprav z hlediska článku 102 SFEU z jejich přípustnosti z hlediska článku 101 SFEU. Nakonec se Komise údajně dopustila zjevně nesprávného posouzení, když dospěla k závěru, že odmítnutí pokračovat v dodávkách náhradních dílů nevyplývá ze záměru výrobců švýcarských hodinek vyhradit si trh a že uvedená odmítnutí nejsou s to vyloučit veškerou hospodářskou soutěž.

84 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

K první části druhého žalobního důvodu týkající se pochybení Komise v určení kritérií nezbytných k prokázání zneužití

85 Žalobkyně vytýká Komisi, že měla za to, že odmítnutí dodávat může představovat zneužití ve smyslu článku 102 SFEU, pouze je-li s to vyloučit veškerou hospodářskou soutěž a že samotná neexistence objektivního odůvodnění není dostatečná k prokázání zneužívajícího jednání ve smyslu článku 102 SFEU.

86 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

87 V tomto ohledu již měly Soudní dvůr a Tribunál příležitost posoudit slučitelnost odmítnutí dodávek ze strany podniku v dominantním postavení s článkem 102 SFEU v situaci primárního trhu s výrobky, trhu se službami oprav a údržby uvedených výrobků a trhu s náhradními díly.

88 Mimoto na základě judikatury je odmítnutí podniku v dominantním postavení na trhu daného výrobku vyhovět objednávkám bývalého zákazníka zneužitím tohoto dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU, jestliže toto chování, ač není objektivně odůvodněné, může vyloučit hospodářskou soutěž ze strany obchodního partnera (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. března 1974, Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents v. Komise, 6/73 a 7/73, EU:C:1974:18, bod 25, a ze dne 14. února 1978, United Brands a United Brands Continentaal v. Komise, 27/76, EU:C:1978:22, bod 183).

89 V bodě 38 rozsudku ze dne 26. listopadu 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) Soudní dvůr ostatně uvedl, že ačkoliv v rozsudcích ze dne 6. března 1974, Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents v. Komise (6/73 a 7/73, EU:C:1974:18) a ze dne 3. října 1985, CBEM (311/84, EU:C:1985:394) rozhodl, že odmítnutí podniku v dominantním postavení na daném trhu dodávat podniku, který je jeho konkurentem na sousedním trhu, suroviny a služby nezbytné k výkonu jeho činnosti, je zneužitím, učinil tak proto, že dotčené jednání mohlo vyloučit veškerou hospodářskou soutěž ze strany posledně uvedeného podniku (rozsudek ze dne 17. září 2007, Microsoft v. Komise, T-201/04, EU:T:2007:289, bod 326).

90 K učinění závěru, že existuje zneužití ve smyslu článku 102 SFEU, je třeba, aby odmítnutí dotčených výrobků nebo služeb mohlo vyloučit veškerou hospodářskou soutěž na trhu ze strany osoby poptávající uvedené výrobky nebo služby, aby uvedené odmítnutí nemohlo být objektivně odůvodněno a aby uvedené výrobky a služby byly samy o sobě nezbytné k výkonu činnosti poptávající osoby (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. listopadu 1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, bod 41, a ze dne 9. září 2009, Clearstream v. Komise, T-301/04, EU:T:2009:317, bod 147).

91 Komise se tedy nedopustila pochybení, když v bodech 105 a 106 odůvodnění napadeného rozhodnutí připomněla, že odmítnutí dodávek ze strany podniku v dominantním postavení by mohlo představovat zneužití ve smyslu článku 102 SFEU pouze za určitých okolností. K určení zneužití totiž musí být dáno riziko vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže. Komise se tedy nedopustila nesprávného posouzení, ani když upřesnila, že pouhá neexistence objektivního odůvodnění nepostačuje k prokázání zneužívajícího jednání ve smyslu článku 102 SFEU.

Ke druhé části druhého žalobního důvodu týkající se pochybení Komise v posouzení existence zneužití ve smyslu článku 102 SFEU z hlediska judikatury k článku 101 SFEU

92 Žalobkyně vytýká Komisi, že založila slučitelnost systémů oprav a jim vlastní zákaz dodávat náhradní díly mimo daný systém s článkem 102 SFEU na jejich slučitelnosti s judikaturou k článku 101 SFEU.

93 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

94 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že použitelnost článku 101 SFEU na dohodu nepředjímá použitelnost článku 102 SFEU na jednání stran téže dohody v případě, kdy jsou splněny podmínky pro použití každého z uvedených ustanovení, a že z tohoto důvodu skutečnost, že subjekty podléhající účinné hospodářské soutěži jednají v souladu s článkem 101 SFEU neznamená, že totéž jednání uskutečňované podnikem v dominantním postavení nemůže nikdy představovat zneužití tohoto postavení (rozsudek ze dne 16. března 2000, Compagnie maritime belge transports a další v. Komise, C-395/96 P a C-396/96 P, EU:C:2000:132, body 130 a 131). Konstatování přípustnosti jednání z hlediska článku 101 SFEU tedy v zásadě neznamená přípustnost uvedeného jednání z hlediska článku 102 SFEU, k čemuž je však třeba ověřit, zda podmínky pro použití posledně uvedeného ustanovení jsou či nejsou splněny.

95 V projednávané věci Komise v bodech 119, 122 a 128 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkázala na slučitelnost dotčených selektivních systémů oprav s čl. 101 odst. 1 SFEU, když měla za to, že uvedené systémy nevyvolávají protisoutěžní dopad, neboť jsou založeny na kvalitativních kritériích a splňují podmínky stanovené judikaturou týkající se čl. 101 odst. 1 SFEU. Uplatnila tedy judikaturu pojící se k použití uvedeného ustanovení k prokázání, že zavedení dotčených selektivních systémů oprav nemůže vyloučit veškerou hospodářskou soutěž, tedy k posouzení, zda je tato podmínka pro použití článku 102 SFEU splněna.

96 Nicméně jelikož selektivní systémy distribuce nebo oprav nespadají do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU, neboť jsou při splnění určitých podmínek považovány za prvky hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. října 1983, AEG-Telefunken v. Komise, 107/82, EU:C:1983:293, body 33 až 35; ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, body 40 a 41, a ze dne 27. února 1992, Vichy v. Komise, T-19/91, EU:T:1992:28, bod 65), mohla mít Komise v rámci posuzovací pravomoci, kterou disponuje na základě judikatury citované výše v bodě 34, za to, že slučitelnost takových systémů s uvedeným ustanovením představuje indicii, která může ve spojení s ostatními skutečnostmi prokázat nízkou pravděpodobnost, že by byla v jejich důsledku vyloučena veškerá hospodářská soutěž ve smyslu judikatury k článku 102 SFEU.

97 V tomto ohledu je třeba uvést, že vedle odkazu na slučitelnost systémů oprav nebo distribuce s čl. 101 odst. 1 SFEU vycházela Komise ještě z jiných skutečností, jako je existence hospodářské soutěže mezi schválenými opraváři na relevantním trhu (bod 118 odůvodnění) a otevřenost sítě selektivních oprav opravářům, kteří si přejí do této sítě vstoupit (bod 123 odůvodnění).

98 Za těchto podmínek Komise nepochybila v posouzení pravděpodobnosti, že odmítnutí dotčených dodávek vyvolá protisoutěžní dopad představující zneužití ve smyslu článku 102 SFEU, když vycházela zejména z podmínek stanovených judikaturou k čl. 101 odst. 1 SFEU, které slouží k ověření skutečnosti, že selektivní systémy distribuce nebo oprav nezpůsobují omezení hospodářské soutěže,

které by bylo neslučitelné s uvedeným ustanovením, zvláště jestliže bylo toto posouzení Komise podloženo jinými skutkovými okolnostmi způsobilými prokázat neexistenci rizika vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže.

K třetí části druhého žalobního důvodu týkající se zjevného pochybení Komise v posouzení záměru výrobců švýcarských hodinek vyhradit si trh a v posouzení rizika vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže

99 Podle žalobkyně se Komise dopustila zjevného pochybení v posouzení existence zneužití, neboť zohlednila záměr výrobců švýcarských hodinek nevyhradit si trh a měla za to, že dotčená odmítnutí dodávek nemohou vyloučit veškerou hospodářskou soutěž.

100 Komise s touto argumentací nesouhlasí.

– K první výtce týkající se zohlednění záměru výrobců švýcarských hodinek

101 V rámci svého přezkumu jednání podniku v dominantním postavení a pro účely zjištění případného zneužití takového postavení je Komise povinna posoudit všechny relevantní skutkové okolnosti takového jednání (viz rozsudek ze dne 19. dubna 2012, Tomra Systems a další v. Komise, C-549/10 P, EU:C:2012:221, bod 18 a citovaná judikatura).

102 Případný protisoutěžní záměr je tudíž pouze jednou z četných skutkových okolností, jež mohou být pro účely zjištění zneužití dominantního postavení zohledněny (rozsudek ze dne 19. dubna 2012, Tomra Systems a další v. Komise, C-549/10 P, EU:C:2012:221, bod 20).

103 Komise se tedy nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když zohlednila vysvětlení výrobců švýcarských hodinek, že své selektivní systémy oprav zavedli z jiných důvodů, než se záměrem vyhradit si trhy oprav a údržby, neboť Komise k odůvodnění svého závěru o nízké pravděpodobnosti prokázání porušení článku 102 SFEU nevycházela výlučně z této subjektivní stránky jejich jednání.

– K druhé výtce týkající se posouzení rizika, že odmítnutí dodávek náhradních dílů způsobí vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže

104 Podle žalobkyně mohou odmítnutí dodávek náhradních dílů nezávislým opravářům vyloučit veškerou hospodářskou soutěž na relevantních trzích, neboť počet schválených opravářů je velmi omezený a jejich tržní podíly jsou krajně nízké.

105 Komise navrhuje tuto výtku zamítnout.

106 Co se týče kritéria vyloučení veškeré hospodářské soutěže, není pro účely prokázání porušení článku 102 SFEU nezbytné prokázat vyloučení veškerého konkurenčního jednání na trhu, ale je třeba prokázat, že dotčené odmítnutí představuje riziko vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže na trhu nebo že takovou soutěž může vyloučit (rozsudky ze dne 17. září 2007, Microsoft v. Komise, T-201/04, EU:T:2007:289, bod 563, a ze dne 9. září 2009, Clearstream v. Komise, T-301/04, EU:T:2009:317, bod 148).

107 V tomto ohledu zaprvé Komise v bodech 73, 110, 118 a 162 odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatovala, že na trhu oprav existuje hospodářská soutěž mezi schválenými opraváři, jakož i mezi těmito opraváři a výrobci švýcarských hodinek, v rozsahu, v němž byli tito opraváři vybráni na základě kvalitativních kritérií a selektivní systémy jsou otevřeny všem nezávislým opravářům splňujícím uvedená kritéria, kteří chtějí do těchto systémů vstoupit.

108 Jelikož z rozboru vlastností dotčených selektivních systémů oprav provedeného výše v bodech 60 až 81 vyplývá, že tyto systémy mohou být považovány za prvky hospodářské soutěže, které nepodléhají čl. 101 odst. 1 SFEU, nedopustila se Komise pochybení, když z tohoto závěru a z ostatních skutečností uvedených v bodě 107 výše dovodila, že nebylo příliš pravděpodobné, že by jejich zavedení představovalo riziko vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže.

109 Komise totiž zadruhé v bodě 122 odůvodnění napadeného rozhodnutí upřesnila, že existence hospodářské soutěže vyplývá rovněž z možnosti schválených opravářů provádět opravy pro více značek. Z důvodu dosažení možných úspor z rozsahu je skutečnost, že schválení opraváři mohou provádět opravy pro více značek rovněž prvkem hospodářské soutěže na trhu oprav, který přispívá k závěru o nízké pravděpodobnosti prokázání rizika vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže.

110 Zatřetí, Komise v bodě 123 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž uvedla, že během jejího šetření vstupovali nezávislí opraváři do selektivních systémů oprav určitých značek. Žalobkyně přitom netvrdí, ani neprokazuje, že by bylo jakémukoli nezávislému opraváři splňujícímu kritéria zabráněno vstoupit do jednoho či několika selektivních systémů oprav. Nepředkládá ostatně žádný důkaz, který by potvrzoval, že by opraváři splňující kritéria nebyli připuštěni jako schválení opraváři.

111 S ohledem na všechny skutečnosti uvedené Komisí se tedy jeví, že posledně uvedená měla správně za to, že riziko vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže je nízké. S ohledem na způsob fungování dotčených selektivních systémů oprav totiž existuje hospodářská soutěž mezi schválenými opraváři, jakož i mezi těmito opraváři a interními servisními centry jednotlivých výrobců. Jiné skutečnosti analyzované Komisí vedle toho prokazují, že vlastnosti dotčených selektivních systémů oprav umožňují novým subjektům vstoupit na trh oprav, takže existuje potenciální konkurenční tlak, který může potvrdit neexistenci rizika vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže v rámci fungování systémů oprav zkoumaných v projednávané věci.

112 Začtvrté snížení počtu nezávislých opravářů, kteří jsou členy národního svazu nezávislých opravářů, nemůže samo o sobě prokázat vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže. Ostatně článek 101 SFEU směřuje, podobně jako ostatní pravidla hospodářské soutěže uvedená ve Smlouvě, nikoliv pouze k ochraně přímých zájmů soutěžitelů nebo spotřebitelů, nýbrž i k ochraně struktury trhu, a tím hospodářské soutěže jako takové (rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 125). Nezbytnost chránit nenarušenou hospodářskou soutěž tedy neznamená nezbytnost chránit existenci nezávislých opravářů jako takových.

113 Zapáté skutečnost, že se žalobkyně dovolává citace dopisu z roku 2005 obsahujícího předběžný závěr Komise, podle kterého si výrobci švýcarských hodinek hodlali vyhradit trhy oprav a údržby, nemůže prokázat zjevné pochybení. Tento závěr totiž nelze dovodit z citace části dopisu uvedené žalobkyní, v níž Komise pouze konstatuje, že zachování hodnoty výrobku vyžaduje, aby byly poprodejní služby poskytovány buď samotnými výrobci hodinek, nebo ve schválených servisních centrech třetích podniků. Jak dále uvádí Komise, tento dopis obsahuje jen předběžné stanovisko vyjádřené před tím, než Tribunál zrušil první zamítnutí stížnosti, jež bylo následováno doplňujícím přezkumem relevantních trhů. Za těchto podmínek nemůže okolnost, že by konečné stanovisko Komise neodpovídalo jejímu předběžnému stanovisku, i za předpokladu, že by prokázána, dokládat nesprávnost posouzení Komise.

114 Zašesté posouzení – Komise – pravděpodobnosti zneužití nemohou zpochybnit ani tvrzení žalobkyně, že trh s náhradními díly a trh se službami údržby a oprav rostou a že ceny za opravy a údržbu prováděné výrobci nejsou zanedbatelné. Pojem „zneužití“ je totiž pojmem objektivním, který se vztahuje na chování podniku v dominantním postavení, jež může ovlivnit strukturu trhu, a nezávisí na objemu relevantního trhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 2003, British Airways v. Komise, T-219/99, EU:T:2003:343, bod 241). Objem trhu tedy nemá na existenci zneužití vliv.

115 Zasedmé ani argument žalobkyně vycházející z toho, že Komise nedodržela kritéria definovaná ve sdělení Komise nadepsaném „Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku [102 SFEU] na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele“ (Úř. věst. 2009, C 45, s. 7), nemůže prokázat, že by se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení. Podle tohoto sdělení totiž Komise považuje posouzení odmítnutí dodávek za prioritní, pokud se zaprvé odmítnutí týká výrobku nebo služby, které jsou objektivně nutné pro účinnou soutěž na navazujícím trhu, zadruhé pravděpodobně povede k vyloučení soutěže na navazujícím trhu a zatřetí pravděpodobně povede k poškození spotřebitelů. Jelikož Komise dospěla k závěru, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, že pravděpodobnost prokázání rizika vyloučení veškeré hospodářské soutěže je nízká, nebylo v této věci splněno jedno z kumulativních kritérií k jejímu přednostnímu vyřízení. Jelikož není jedno z kritérií splněno, není nezbytné posuzovat opodstatněnost argumentů žalobkyně ke dvěma ostatním kritériím týkajícím se objektivně nezbytné povahy náhradních dílů z hlediska možnosti vykonávat účinnou hospodářskou soutěž a újmy, kterou by utrpěli spotřebitelé.

116 Komise se tedy nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že pravděpodobnost prokázání rizika vyloučení veškeré účinné hospodářské soutěže je nízká.

117 Komise se proto nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že je málo pravděpodobné, že dojde ke zjištění zneužití vyplývajícího z odmítnutí pokračovat v dodávkách náhradních dílů.

118 Druhý žalobní důvod je tudíž neopodstatněný.

K prvnímu žalobnímu důvodu týkajícímu se pochybení v určení tržní síly výrobců švýcarských hodinek

119 V rámci tohoto žalobního důvodu žalobkyně Komisi vytýká v podstatě zjištění, že není vyloučeno, že výrobci švýcarských hodinek mají na trhu dodávek náhradních dílů dominantní postavení, ačkoliv tito výrobci mají postavení monopolní, což Komise při posouzení pravděpodobnosti zneužití nezohlednila.

120 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

121 V bodech 102 a 103 odůvodnění napadeného rozhodnutí měla Komise za to, že nelze vyloučit, že výrobci švýcarských hodinek mají na trhu oprav a trhu dodávek náhradních dílů dominantní postavení, neboť tyto trhy vyžadují z důvodu svých vlastností značné investice.

122 V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že dominantní postavení uvedené v článku 102 SFEU se týká situace, v níž má podnik hospodářskou sílu, která mu umožňuje bránit zachování účinné hospodářské soutěže na relevantním trhu tím, že mu poskytuje možnost jednat do značné míry nezávisle na svých konkurentech a zákaznících. Toto ustanovení nezavádí žádné rozlišení ani žádné úrovně v pojetí dominantního postavení. Pokud má podnik takovou hospodářskou sílu, jakou vyžaduje článek 102 SFEU k prokázání toho, že má na určitém trhu dominantní postavení, musí být jeho jednání posuzováno s ohledem na toto ustanovení. Stupeň tržní síly má nicméně v zásadě vliv na určení dosahu účinků jednání dotčeného podniku, spíše než na určení zneužití jako takového (rozsudky ze dne 17. února 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, body 79 až 81, a ze dne 19. dubna 2012, Tomra Systems a další v. Komise, C-549/10 P, EU:C:2012:221, body 38 a 39).

123 Podle této judikatury je otázka, zda výrobci švýcarských hodinek mají vyšší tržní sílu, než jakou předpokládala Komise, v zásadě pro účely přezkumu zneužívající povahy jednání, které je uvedeným výrobcům vytýkáno, bezvýznamná.

124 Dále, jelikož z přezkumu druhého žalobního důvodu vyplývá, že se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když vyloučila možnost považovat jednání vytýkané výrobcům švýcarských hodinek za zneužití, je nutno konstatovat, že první žalobní důvod týkající se pochybení při určení tržní síly výrobců švýcarských hodinek je neúčinný.

125 První žalobní důvod je tedy neúčinný.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu týkajícímu se zjevného pochybení v posouzení pravděpodobnosti, že odmítnutí dodávat náhradní díly vyplývají z kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě

126 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když rozhodla, že je málo pravděpodobné, že by odmítnutí výrobců švýcarských hodinek pokračovat v dodávkách náhradních dílů vyplývala z kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě. Na podporu tohoto tvrzení v zásadě předkládá tři argumenty. Nejprve, výrobci švýcarských hodinek měli zájem na zorganizování takového jednání ve vzájemné shodě. Dále, jediný způsob, jak si mohli pro sebe vyhradit trhy oprav a údržby, spočíval v koordinovaném postupu. Nakonec, Komise měla v tomto ohledu provést další šetření a obstarat si zápisy z jednání dvou švýcarských obchodních svazů, na nichž výrobci švýcarských hodinek projednávali dodávky náhradních dílů nezávislým opravářům.

127 Podle judikatury postupné přijímání rozhodnutí odmítajících dodávky, dochází-li k takovému přijímání během dlouhého období, jako v projednávané věci, umožňuje mít za to, že tato rozhodnutí nejsou výsledkem kartelové dohody, ale důsledkem nezávislých obchodních rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 2010, CEAHR v. Komise, T-427/08, EU:T:2010:51, body 131 a 132).

128 V napadeném rozhodnutí měla Komise za to, že vývoj odmítání nebyl výsledkem kartelové dohody, ale důsledkem nezávislých obchodních rozhodnutí výrobců švýcarských hodinek, neboť uvedená rozhodnutí nebyla přijímána ve stejný okamžik, ani ve stejném období, ale postupně v relativně dlouhém časovém úseku. Žalobkyně přitom nezpochybňuje časový kontext zavedení selektivních systémů oprav a odmítnutí dodávek. Ostatně předkládá dopisy obsahující odmítnutí z let 1996, 2000 a 2002.

129 Tím pádem, jelikož neexistují skutečnosti prokazující dohodu nebo koluzi, se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když rozhodla, že je málo pravděpodobné, že by odmítnutí dodávek náhradních dílů vyplývalo z kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě.

130 Co se týče argumentu, podle kterého výrobci švýcarských hodinek měli ke koordinaci hospodářský důvod uznaný Komisí a argumentu, podle kterého jediným způsobem, jak si uvedení výrobci mohli vyhradit trhy oprav a údržby, je postupovat společně, je třeba konstatovat, že tyto argumenty vychází z nepodložených tvrzení a z údajného naplňování cíle, o němž žalobkyně nepodaly důkazy. Jelikož neexistují důkazy o dohodě nebo koluzi, nemohou tyto argumenty prokázat, že se Komise dopustila zjevně nesprávného pochybení.

131 Co se týče skutečnosti, že Komise měla provést další šetření, jak vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 61 výše, jestliže Komise nemá povinnost rozhodnout o existenci, či neexistenci protiprávního jednání, nemůže být nucena vést vyšetřování, jelikož toto vyšetřování nemůže mít jiný předmět než vyhledávání důkazů o existenci, či neexistenci protiprávního jednání, které Komise není povinna zjišťovat. Nelze jí tedy vytýkat, že se nesnažila získat zápisy z jednání dvou švýcarských obchodních svazů.

132 Komise se tedy nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když rozhodla, že je málo pravděpodobné, že odmítnutí výrobců švýcarských hodinek pokračovat v dodávkách náhradních dílů vyplývají z kartelové dohody nebo jednání ve vzájemné shodě.

133 Čtvrtý žalobní důvod tedy není opodstatněný.

K pátému žalobnímu důvodu týkajícímu se porušení povinnosti uvést odůvodnění

134 Žalobkyně tvrdí, že Komise náležitě neodůvodnila své rozhodnutí nepokračovat v přezkumu stížnosti žalobkyně.

135 Komise má v tomto ohledu povinnost uvést odůvodnění, pokud odmítne pokračovat v přezkumu stížnosti. Jelikož musí být odůvodnění dostatečně přesné a podrobné, aby mohl Tribunál účinně přezkoumat výkon diskreční pravomoci Komise vymezit priority, je tento orgán povinen uvést skutkové okolnosti, na kterých závisí odůvodnění rozhodnutí a právní úvahy, které vedly k jeho přijetí (usnesení ze dne 31. března 2011, EMC Development v. Komise, C-367/10 P, EU:C:2011:203, bod 75 a rozsudek ze dne 21. ledna 2015, easyJet Airline v. Komise, T-355/13, EU:T:2015:36, bod 70).

136 V projednávané věci postačí konstatovat, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise měla za to, že pravděpodobnost prokázání porušení článku 102 SFEU je nízká, neboť neexistuje riziko, že odmítnutí dodávek náhradních dílů a zavedení selektivních systémů oprav vyloučí veškerou účinnou hospodářskou soutěž. Vedle toho měla za to, že pravděpodobnost prokázání porušení článku 101 SFEU je nízká, neboť odmítnutí dodávek náhradních dílů a zavedení selektivních systémů oprav vyplývají z nezávislých obchodních rozhodnutí přijímaných bez časového souběhu. Kromě toho odpověděla na všechna tvrzení obsažená ve stížnosti, což žalobkyně nezpochybňuje.

137 Za těchto okolností Komise splnila povinnost uvést odůvodnění, když jasně a jednoznačně uvedla skutkové okolnosti a právní úvahy, které ji vedly ke konstatování, že je dána nízká pravděpodobnost prokázání porušení článků 101 a 102 SFEU. Vzhledem k tomu, že tyto údaje umožňují Tribunálu účinně přezkoumat výkon široké posuzovací pravomoci Komise v napadeném rozhodnutí, je napadené rozhodnutí dostatečně odůvodněné.

138 Pátý žalobní důvod je tudíž neopodstatněný.

K šestému žalobnímu důvodu týkajícímu se porušení zásady řádné správy

139 Podle čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu ze dne 2. května 1991 musí žaloba obsahovat stručný popis dovolávaných žalobních důvodů. Tyto údaje musí být dostatečně jasné a přesné k tomu, aby umožnily žalovanému připravit si obranu a Tribunálu rozhodnout o žalobě případně bez dalších podpůrných informací.

140 Z toho důvodu musí žaloba ozřejmit, v čem spočívá žalobní důvod, na kterém se zakládá, takže pouhé abstraktní vyjádření tohoto důvodu nesplňuje požadavky jednacího řádu ze dne 2. května 1991 (rozsudek ze dne 12. ledna 1995, Viho v. Komise, T-102/92, Recueil, EU:T:1995:3, bod 68).

141 Žalobkyně v žalobě pouze uvádí, že závěr Komise byl učiněn na základě řízení, ve kterém Komise nepřezkoumala pozorně skutkové a právní okolnosti vznesené žalobkyní, což je v rozporu s jejím právem na řádnou správu, avšak nerozvádí jakékoliv další úvahy, které by mohly toto tvrzení podpořit.

142 Pouhý odkaz na zásadu řádné správy však nemůže být považován za dostatečný ke splnění podmínek jasnosti a přesnosti stanovených v jednacím řádu ze dne 2. května 1991.

143 Šestý žalobní důvod je tedy nepřípustný.

144 Jelikož žádný z žalobních důvodů uplatněných žalobkyní neprokazuje, že Komise překročila meze své posuzovací pravomoci, je žaloba neopodstatněná.

K nákladům řízení

145 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise a vedlejší účastnice požadovaly náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení vynaložených Komisí a vedlejšími účastnicemi.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (druhý senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR) nahradí náklady řízení.

Prek Buttigieg Berke

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 23. října 2017.

Podpisy.